

ΕΝΩΣΕΩΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΩΝ
& ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ
&
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΟΜΟΣ Β΄
1965 - 1966

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ

Ε.Υ.Δ. Π.Ε.Κ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΟΣ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΡΑΪΣΙΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ Β' ΤΟΜΟΥ

Ἰανουάριος 1965-Δεκέμβριος 1966

Τεύχη 11 - 20

*Ἐπιστημονικὸν ὄργανον τοῦ Συλλόγου Παιδαγωγῶν - Ψυχολόγων
Πτυχιούχων Πανεπιστημίων Ἐξωτερικοῦ*

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑΣ ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2007

I. ΔΡΟΡΑ (Ληομονημένες σελίδες)

Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἡ θέση τοῦ ἔθνους μας στὴν ὀρθογραφία τῆς γλώσσας του. Οἱ ἀγιάτρευτες δυσκολίες τοῦ σημερινοῦ τονισμοῦ	Σελ. 249
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
» » Πρὶν καὶ ἡ διγλωσσία γεννᾷ πολλαπλές καὶ βαθιές βλάβες στὸ ἔθνος μας.	» 293
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Ἐπόμνημα Ἐκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Μάιος 1912	» 325
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	
Μανόλη Τριανταφυλλίδη: Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο: Ἡ γλώσσα μας στὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας. Τεύχος 14	» 1
» » (ἐπιμέλεια Θ. Γέρου)	

II. ΜΕΛΕΤΕΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ · ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ · ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Ἐλευθερίου Ἀθανασίου: Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ παιδικοῦ συναισθήματος.	» 592
Δεωνίδα Βελιαρούτη: Ἡ μελέτη τοῦ περιβάλλοντος.	» 523,590
Ἀριστείδου Βουγιούκα: Τὰ Δημοτικά μας τραγούδια	» 507
Θεοφράστου Γέρου: Θεωρία τῆς Γλώσσας	» 483
Σπύρου Κεχρη: Τὸ φιλοσοφικὸ ζήτημα ἀντίρροπο τῆς πνευματικῆς κρίσης τῆς ἐποχῆς μας	» 497
Ἀντωνίου Κρέτση: Ἐποπτεία καὶ ἔγνοια	» 26
Γ. Κυριαζοπούλου: Δύναται νὰ αὐξηθῆ ἡ εὐφυΐα	» 611
Κων. Λυκομήτρου: Ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ ἐποχὴ μας	» 346
Leon Jeunehomme : Ἡ πρόδος τῆς Ψυχολογίας καὶ τὸ ἔργον τοῦ J. Piaget (Μεταφρ. Α. Κρέτση)	» 304,366
John Macmurray: Ἀνθρωπιστικὴ Ἀγωγή (Μετ. Ε. Κασιόλα)	» 267
Γ. Μαραγκοδάκη: Ἡ θεωρία τοῦ Skinner γιὰ τὴ μάθηση	» 514
Δημ. Παλυβοῦ: Οἱ ἀριστερόχειρες	» 25
Γ. Παπακωστούλα: Τὰ συνειδησιακὰ βιώματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων	» 296,328
Ἀθανασίου Πόπορη: Τὸ περιβάλλον μέσα στὸ ὁποῖον ἀναπτύσσεται τὸ σύγχρονο παιδί	» 451,503
Γρ. Τριανταφύλλου: Μηχανισμοὶ ἄμυνας ἢ προσαρμογῆς	» 277
Γεωργίου Τσαμπῆ: Τὰ Παιδαγωγικὰ Κολλέγια τῆς Σκωτίας. Προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη ὀργάνωση τῶν Παιδαγωγικῶν μας Ἀκαδημιῶν	» 547,625
Ι. Χαλαμποπούλου: Παιδεία καὶ Τεχνικὸς Πολιτισμὸς	» 1

III. ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΙ

'Ελευθερίου 'Αθανασίου:	Γλώσσα και σχολικό πρόγραμμα	Σελ. 18
»	»	»
	'Η φυσική, πνευματική και κοινωνική εξέλιξη του παιδιού της σχολικής ηλικίας και η ανάγνωση	» 311
Θεοφράστου Γέρον:	Τὰ λάθη τονισμού και ἡ ποσοστιαία σχέση τους μετὰ τὸ σύνολο τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν	» 253
'Εμμ. 'Εμμανουηλίδου:	'Ο ἔπαινος, ἡ ἐπίπληξη και ἡ ἀδιαφορία ὡς κίνητρα εἰς τὴν σχολ. ἐργασίαν	» 352
Εὐθ. Θεοδωροπούλου:	'Η τεχνολογία εἰς τὸ σχολεῖον	» 282
Κων. Κίτσου:	Οἱ δυσκολίες τῶν μαθητῶν στὴ λύση ἀριθμητικῶν προβλημάτων	» 3,10
Χριστ. Παπαδοπούλου:	Αἰσθητικὴ 'Αγωγή	» 29
Σπύρου Πολίτη:	Μερικὰ προβλήματα τοῦ σχολείου	» 500
'Αγγέλου Σαφαρίκα:	Τὰ Σχολικὰ προγράμματα	» 334
'Ελ. Σταματάκη:	Κατ' οἶκον ἐργασία τοῦ παιδιοῦ	» 480,41
»	Οἱ οἰκογενειακὲς καταστάσεις ἐπηρεάζουν τὴ σχολικὴ ζωὴ τοῦ σπιτιοῦ	» 323

IV. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Χάρη Σεκελλαρίου:	Προβλήματα τῆς Παιδικῆς Λογοτεχνίας . .	» 461
-------------------	---	-------

V. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

'Αντωνίου Μπενέκου:	'Η μείωση τοῦ ὅριου ἡλικίας στὴν πρώτη Δημοτικοῦ (Ραδ. ὁμιλία)	» 539
Samuel Roller :	'Η ἔνωση τῶν δυνάμεών μας (Μεταφ. Α.Σ.) . .	» 59
Γρ. Τριανταφύλλου:	'Επιστημονικὸ Συνέδριο	» 290
»	»	»
	'Η 'Επιμόρφωση ἐνηλίκων, συνέχεια και συμπλήρωση τῆς σχολ. ἐκπαιδεύσεως	» 520
»	»	»
	'Εκθεση α) πάνω στὴν σύσκεψη Ο.Ο.Σ.Α. ποὺ ἔγινε στὸ Παρίσι β) Πάνω στὶς ἐπισκέψεις σχολείων κ.λ.π. στὴν 'Αγγλία	» 31

VI. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Σπ. Κοκκίνη:	Βάσεις ὀργανώσεως σχολ. βιβλιοθηκῶν	» 543,597
Π.Ι. Σχοινᾶ:	Μέθοδος ἐπιμελοῦς μελάτης ἐπιστημονικοῦ βιβλίου και ἀποδελτιώσεως	» 285
'Αντ. Λαμπρινίδη:	«Πυγολαμπίδες» 'Αρχαδίου Πηγαίου	» 506

ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΟΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΛΑΘΩΝ

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ Δ. ΓΕΡΟΥ

ΕΝΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ

Ἀντικείμενο τοῦ πειραματισμοῦ: Μία πρώτη προσπάθεια καταμέτρησης τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν τονισμοῦ στὰ γραπτὰ τῶν μαθητῶν τῆς ΣΤ' Δημοτικοῦ καὶ τὰ συμπεράσματα ποὺ θγαίνουν.

Γενικὴ Εἰσαγωγή

Τὸ πρόβλημα τῆς διδασκαλίας τῆς ὀρθογραφίας, εἶναι κατὰ κοινὴν ὁμολογία, ἓνα πρόβλημα βασανιστικό. Ἡ παιδεία μας, σ' ὅλες τίς βαθμίδες, κρίνεται ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα ποὺ παρουσιάζουν οἱ μαθητὲς στὸ θέμα τῆς ὀρθογραφίας. Ἡ μόρφωση τῶν νέων, χωρὶς ἄλλο καὶ τῶν μεγάλων, μετριέται μὲ τὸ μέτρο τῆς ὀρθογραφίας, τῆς ἰκανότητος τῶν μαθητῶν στὸ «ὀρθογραφεῖν». Ἡ Γραμματικὴ κατάντησε θεραπευτικὴ τῆς ὀρθογραφίας καὶ ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία γενικὰ τίποτε ἄλλο δὲν ὑπηρετεῖ παρά τὴν ὀρθογραφία.

Ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία μὲ τίς ἀφόρητες δυσκολίες τῆς ὀρθογραφίας, ἀπὸ μέσο γιὰ τὴ σωστὴ, πλήρη ἔκφραση, ἔγινε αὐτοσκοπός. Ὅλες μας οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν ὀρθογραφία. Ἡ σωστὴ σύνταξη, ἡ ἐλεύθερη ἔκφραση τοῦ μαθητῆ, ἀκόμη καὶ οἱ προσπάθειες τῶν παιδιῶν, γιὰ νὰ ἀποκτήσουν προσωπικὸ ὕφος — ὅλα θυσιάζονται στὸ βωμὸ τῆς ὀρθογραφίας. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι γνωστὰ σ' ὅλους μας.

Γι' αὐτό, πρέπει νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτη κάθε προσπάθεια, ποὺ θὰ μᾶς βοηθοῦσε νὰ θγοῦμε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο. Ἐνας ἀπ' τοὺς δρόμους προσπέλασης ἄς θεωρηθεῖ καὶ ἡ δική μας πολύχρονη ἐργασία μὲ τὸ διδακτικὸ πρόβλημα τῆς ὀρθογραφίας.

Πρὶν νὰ παρουσιάσουμε τὸν πειραματισμὸ καὶ τὴ μέθοδο ποὺ ἀκολουθήσαμε στὴ διδασκαλία τῆς ὀρθογραφίας, τὸ δεύτερο εἶναι προϋπόθεση τοῦ πρώτου, (μια ποὺ αὐτὸ μᾶς παρακίνησε νὰ προχωρήσουμε στὸν πειραματισμὸ), κρίνουμε σκόπιμο, νὰ ἐπαναλάβουμε ὅ,τι τόσες φορές ἔχουμε τονίσει ἄλλοῦ σχετικὰ μὲ τίς αἰτίες ποὺ κατασταίνουν τὸ πρόβλημα τῆς ὀρθογραφίας ἓνα πρόβλημα ἄλυτο. Οἱ δυὸ αἰτίες εἶναι ὀργανικές, ἡ τρίτη εἶναι ἐξωγενής. Πρώτη αἰτία εἶναι ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὴν ἱστορικὴ καὶ στὴ φωνητικὴ ὀρθογραφία. Δεύτερη αἰτία εἶναι οἱ κανόνες τονισμοῦ ποὺ δὲν ἔχουν σὲ καμιά περίπτωση

γενική εφαρμογή. Οι πολλές εξαιρέσεις εξουδετερώνουν την ομοιομορφία που κατά κάποιον τρόπο εξασφαλίζουμε με την εφαρμογή των τοπικών κανόνων. Και τρίτη, αυτή τη φορά εξωγενής αιτία είναι το καθυστέρησής της διγλωσσίας, που συστηματικά και σκόπιμα καλλιεργήθηκε τα τελευταία χρόνια, στο Δημοτικό σχολείο και στην Παιδεία μας γενικότερα. Όσοι δουλεύουν στο Δημοτικό σχολείο, ακόμη και οι καθηγητές που παίρνουν μέρος στις εισαγωγικές εξετάσεις του Γυμνασίου, γνωρίζουν το βαθμό σύγχυσης που φέρνει η ανεπίκαιρη διδασκαλία της καθαρεύουσας. Στην ανάλυση αποτελεσμάτων, που θα κάνουμε στο τέλος, θα ξεχωρίσουμε, όσο θα μας είναι δυνατό, τις δυσμενείς επιπτώσεις της διγλωσσίας πάνω στην «ὀρθογραφική» επίδοση των μαθητών.

Μεθοδολογικά

Θα παρουσιάσουμε εδώ, με λίγα, τη μέθοδο διδασκαλίας του «μαθήματος» της ὀρθογραφίας που ἀκολουθήσαμε τα τελευταία τρία χρόνια, για να πλαισιώσουμε ἔτσι καλύτερα τὸν πειραματισμό.

Ξεκινήσαμε, πρὶν ἀπὸ τρία χρόνια, με 68 μαθητές τῆς Δ' τάξης. Μαζί με τὴ γνωστὴ ὀρθογραφία (2-3 σειρές), δίναμε συστηματικά και 2-3 σειρές ἀγνωστῆς ὀρθογραφίας. Τὸ ὀρθογραφικὸ ὕλικό τὸ δανειζόμαστε ἀπὸ τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη που ἔκαναν τὰ παιδιά στὶς ἐκθέσεις τους και στὶς ἄλλες γραπτές τους ἀνακοινώσεις. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ, δημιουργήσαμε τὸ βασικὸ ὀρθογραφικὸ λεξιλόγιο τῆς Δ' τάξης, καμωμένο ἀπὸ λέξεις βασικές και ἀπαραίτητες γιὰ μιὰ ἀποτελεσματικὴ ἔκφραση αὐτῆς τῆς ἡλικίας και αὐτῆς τῆς σχολικῆς βαθμίδας (*). Τὶς λέξεις που ξεχωρίζαμε, τὶς δίναμε μέσα σὲ κείμενα διαφορετικὰ τὴν κάθε φορά. Τὴν ἴδια λέξη, σὲ ἄλλη πτώση, ἀριθμὸ, πρόσωπο, χρόνο κλπ., τὴν τοποθετούσαμε σὲ φράσεις τέτοιες που και τὸ νόημα τῆς λέξης ἄλλαζε. Ἔτσι, τὴ λέξη τὴ βλέπαμε και ἐννοιολογικά. Τὸ ἴδιο, κάναμε και στὴν Ε' τάξη (**). Τὸ βασικὸ ὀρθογραφικὸ λεξιλόγιο στάθηκε ἡ σπονδυλικὴ στήλη τῆς ὅλης προσπάθειας.

Στὴν ΣΤ' τάξη ἀκολουθήσαμε διαφορετικὴ πορεία. Μᾶς βοήθησε ἀποτελεσματικά ἡ ἐλεύθερη διδασκαλία τῆς Δημοτικῆς και στὶς 2 ἀνώτερες τάξεις. Χωρὶς νὰ ἀπομακρυνθοῦμε, αἰσθητὰ, ἀπὸ τὸ ὕλικό (λέξεις και συνδυασμοὶ λέξεων) τοῦ βασικοῦ ὀρθογραφικοῦ λεξιλογίου, θελήσαμε νὰ τὸ πλουτίσουμε και νὰ συμπεριλάβουμε περισσότερες και πυκνότερες σὲ νόημα λέξεις γιὰ μιὰ πιὸ ἀνετη και πλήρη ἔκφραση τῶν μαθητῶν. Ἀρχίσαμε με τὶς Λεξιλογικὲς Ἀσκήσεις γιὰ τὴν 5η και 6η Δημοτικοῦ τῆς Νεοελληνικῆς Βιβλιοθήκης και τὶς Λεξιλογικὲς Ἀσκήσεις γιὰ τοὺς ξενόγλωσσους τῆς ἴδιας βιβλιοθήκης. Ἦταν μιὰ προσπάθεια «ἀποτοξίνωσης» τῆς γλωσσικῆς ἔκφρασης τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὰ κατάλοιπα τῆς καθαρεύουσας και ἐμπλουτισμοῦ τῆς με χρήσιμα φραστικὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Αὐτὰ γιὰ τὸ πρῶτο δίμηνο τῆς σχολικῆς

* Γιὰ περισσότερα κοίταξε ἄρθρο μου δημοσιευμένο σὲ τρεῖς συνέχειες, στὸ περιοδικὸ «Παιδαγωγικὴ και Ψυχολογικὴ Ἐπιθεώρησης» 1963—1964.

** Στὴν Ε' τάξη εἶχαμε 73 μαθητές. Ἀπ' αὐτοὺς οἱ 60 ἦσαν οἱ δικοὶ μας τῆς Δ'. Οἱ 13 ἦρθαν ἀπὸ ἄλλα σχολεῖα. Στὴν ΣΤ' τάξη εἶχαμε 86 μαθητές ὁπότε χωρίστηκε σὲ 2 τμήματα. Κράτησα τὸ Β' τμήμα με 42 μαθητές. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς 42 μαθητές, οἱ 30 ἦσαν παλαιοὶ δικοὶ μας τῆς Δ'. Οἱ 12 ἦρθαν ἀπὸ ἰδιωτικά.

χρονιάς. Ἀπὸ τὸ Δεκέμβριο, ἀρχίσαμε μιὰ πιὸ συστηματικὴ διεύρυνση τοῦ βασικοῦ ὀρθογραφικοῦ λεξιλογίου τῶν μαθητῶν. Ὑπαγορεύουμε, καθημερινά, 5-10 σειρὲς ἀγνωστῆς ὀρθογραφίας. Τὸ ὕλικὸ τὸ παίρνουμε ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες—ἐπιφυλλίδες καὶ εἰδησεογραφία γύρω ἀπὸ πνευματικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις — καὶ ἀπὸ κείμενα δόκιμων πεζογράφων. Δίνοντας τὸ κείμενο στὰ παιδιά, προσέχουμε τὴν ἀρθρωση καὶ τὴ στίξη. Στὸ τέλος, γράφουμε τὸ κείμενο καθαρά στὸν πίνακα καὶ ὁδηγοῦμε τοὺς μαθητὲς νὰ διορθώσουν τὰ λάθη τους. Γιὰ τοὺς ἀνορθόγραφους, γι' αὐτοὺς ποὺ κάνουν πάνω ἀπὸ 10 λάθη σὲ κείμενο 70-80 λέξεων (δὲν εἶναι παραπάνω ἀπὸ 6 παιδιά), ἔχουμε προβλέψει νὰ γίνεται ἡ διόρθωση τῶν τετραδίων τους, ἀπὸ ἰκανοὺς μαθητὲς. Στὸ τέλος, ζητοῦμε νὰ δηλώσουν τὶς λέξεις ποὺ ἔκαναν λάθος, καὶ σὲ λίγα λεπτά, ἔχουμε τὸν πίνακα τῶν δύσκολων λέξεων. Σᾶς δίνουμε ἓνα παράδειγμα. Εἶναι μόνο παράδειγμα:

"Εγραψαν λάθος τὴ λέξη:	κινηματογράφος	31 μαθητὲς
»	: εἰσιτήριο	29 »
»	: εἰδοποιήσαμε	28 »
»	: δημιούργησαν	26 »
»	: διαμαρτυρία	20 »
»	: συναισθήματα	18 »
»	: ἄλλιῶς	16 »
»	: συνεννοηθήκαμε	14 »
»	: ἀπευθείας	16 »
»	: ἀπόκρημνες	16 »
»	: κηρύχθηκε	14 »
»	: βιβλιοπωλείων	12 »
»	: συγκινητικὲς	10 »
»	: θυμηθήκαμε	10 »
»	: τελευταία	8 »
»	: ἀπλώνεται	6 »
»	: ἐξήντα	6 »
»	: γλιστροῦσαν	6 »
»	: ὠραίες	5 »

Στὸ τέλος τῆς βδομάδας, ἔχουμε 4 τέτοιους πίνακες. Κάνουμε μιὰ ἐπανάληψη, μὲ δικό μας κείμενο ποὺ περιέχει τὶς περισσότερες ἀπὸ τὶς δύσκολες λέξεις καὶ τὶς πιὸ κοινόχρηστες (συνήθεις) σὲ διάφορους συνδυασμούς.

Ἔτσι, μέσα σὲ λίγο διάστημα, ἐξασφάλισαμε τὴ συστηματικὴ διδασκαλία 1200 λέξεων βασικῶν, ποὺ μαζί μὲ τὶς βασικὲς λέξεις τῆς Δ' καὶ Ε' τάξης, θὰ ἀποτελέσουν τὸ βασικὸ ὀρθογραφικὸ λεξιλόγιο τῶν μαθητῶν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, ἐμπλουτισμένο καὶ ἐννοιολογικὰ ἀναπτυγμένο.

Ἔτσι, ἐργαστήκαμε στὴν ΣΤ' τάξη, ὡς σήμερα 30 τοῦ Μάρτη 1965, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας μας, στὸ μάθημα τῆς ὀρθογραφίας, μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ἐνθαρρυντικά.

Αὐτὸ μᾶς παρακίνησε νὰ ἀνιχνεύσουμε τὰ λάθη τονισμοῦ, μέσα στὸ σύνολο τῶν ὀρθογραφικῶν λαθῶν, καὶ νὰ βγάλουμε τὰ ἀνάλογα συμπεράσματα.

Γιὰ τὸν πειραματισμὸ στηριχτήκαμε στὴν τάξη μας μόνο, γιατί δὲν μποροῦσε νὰ γίνεῖ διαφορετικά. Θὰ εἶναι. Ἰδιαίτερα ἐποικοδομητικό, ἂν θελήσουν καὶ ἄλλοι νὰ θεβαιώσουν τὰ ἀποτελέσματα ποὺ θρήκαμε μὲ δικές τους ἀνάλογες προσπάθειες.

Ὁ πειραματισμὸς

Δώσαμε στὰ παιδιά τῆς ΣΤ' τάξης, 6 κείμενα ὀρθογραφίας, μέσα σὲ 120 μέρες. Τὸ πρῶτο κείμενο μὲ 296 λέξεις, τὸ δεύτερο κείμενο μὲ 466 λέξεις, τὸ τρίτο κείμενο μὲ 358 λέξεις, τὸ τέταρτο κείμενο μὲ 139 λέξεις, τὸ πέμπτο κείμενο μὲ 248 λέξεις καὶ τὸ ἕκτο κείμενο μὲ 239 λέξεις.

Κείμενο 1ο (λέξεις 296)

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου, σὲ διάλεξή του γιὰ τὰ βυζαντινὰ εἰκονίσματα, παρουσίασε μὲ φωτεινὲς προβολές, ωραίες εἰκόνες τοῦ 7ου μ.Χ. αἰώνα.

Ἀγαπῶ τὰ ταξίδια καὶ προπαντὸς ἐπιδιώκω νὰ παρατηρῶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ μέσα ἀπὸ ἐκείνους νὰ παίρνω συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ μου. Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς ποὺ θρέθηκα στὴν Ἰταλία καὶ ἐκεῖ γνώρισα τοὺς νέους τῶν 24 - 25 χρονῶν.

Ὅταν ἡ τέχνη τοῦ πολέμου ἄλλαξε, οἱ ἡγεμόνες ποὺ διέθεταν πυροβόλα ὄχρῳαν τὰ στρατόπεδά τους κατὰ τέτοιον τρόπο, ποὺ τὰ ἄλογα τῶν ἐχθρῶν δὲν μποροῦσαν νὰ ὑπερπηδήσουν τὰ ἐμπόδια.

Οἱ ὀνομαστικὲς ἐορτὲς (γιορτὲς) καὶ οἱ ἄλλες κοινωνικὲς συναντήσεις, ἔχουν σκοπὸ νὰ φέρνουν τοὺς ἀνθρώπους κοντὰ καὶ νὰ τοὺς κάνουν νὰ σκέπτονται πόσο χρειάζεται ὁ ἓνας τὸν ἄλλο.

Ἦταν παιδί καὶ πήγαινε στοὺς μύλους μὲ δυὸ ἄλλους συνομήλικούς του, ὅταν τὸν ἔπιασαν οἱ Τουρκαλβανοί, ποὺ, μετὰ τὰ Ὀρλωφικά εἶχαν κατακλύσει τὴν Ἀνατολικὴ Μάνη. Ἦταν ὁ Νικόλαος Νυφάκης. Ξεριζωμένος 20 χρόνια ἀπὸ τὸν τόπο του, γύρισε στὴ Μάνη τὸ 1788. Ἐγίνε δάσκαλος σ' ἓνα χωριό.

Ἀλλὰ ὅταν τὸ πλοῖο πλησίασε στὰ φρούρια, κρότοι πυροβόλων ἀναγγέλλουν ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἐξοδος· μιὰ σφαῖρα μάλιστα τρίπησε ἓνα πανί. Ἐξακολουθοῦν ὁμοῦς τὸ δρόμο τους καὶ ὡς ἐκ θαύματος θὰ περάσουν ἀβλαβεῖς.

Ἦρθε λοιπὸν πάλι, ὁ καιρὸς τῶν δώρων καὶ τῶν εὐχῶν. Εἶναι ὁ καιρὸς ποὺ ὅλοι νιώθουν νὰ δώσουν καὶ νὰ πάρουν χαρὰ. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαρέδεκτη κάθε προσπάθεια γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ὑπερβολικοῦ κέρδους ἀπὸ τὴν πώληση Χριστουγεννιάτικων δέντρων.

Οἱ ἄνθρωποι δὲν φαίνονται, πὼς θὰ πάρουν νὰ ἐπινοοῦν τρόπους, γιὰ νὰ σκοτώνονται. Ἐχει κανένας τὴν ἐντύπωση, πὼς ὁ θάνατος εἶναι τὸ μεγάλο κακὸ ποὺ ὁ καθένας κάνει ὅ,τι μπορεῖ, γιὰ νὰ τ' ἀποφύγει.

Διαβάζω, τώρα, τὶς τελευταῖες φράσεις τοῦ συγγραφέα. Τὴν τελευταία φορὰ ποὺ συναντηθήκαμε μὲ τὸν κ. Α., θυμοῦμαι, πὼς συζητήσαμε γιὰ τὶς μεγαλοπρεπεῖς τελετὲς ποὺ γίνονταν κατὰ τὴν ἐγκατάσταση τῶν τελευταίων ἡγεμόνων τῆς Μολδοβλαχίας.

Κείμενο 2ο (λέξεις 468)

Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις, που δεν χωρεί καμιά δικαιολογία.

Μπαίνω, διαιρώ, μοιράζω, διατηρώ, φυλάγω, διαφωτίζω, φωτίζω, θρυμματίζω, κομματιάζω, σπάζω, τσακίζω, τελειώνω, συμπληρώνω.

Την συνεργασία όλων, όσων διαθέτουν ένθυσια, του Έλευθερίου Βενιζέλου, ζητεί η Λέσχη Φιλελευθέρων, προκειμένου να διοργανώσει έκθεση για τον Έθναρχη.

Για άλλη μια φορά χρειάστηκε να καταφύγουμε στην ακινησία, στην έλλειψη χειρονομιών, να καταργήσουμε κάθε κίνηση.

Τα πρόσωπα που γνωρίσαμε, τα πράγματα που άγγισαμε.

Όμως τα σπίτια κάποτε υπήρχαν πραγματικά. Μετά τα μεγάλα τους ρολόγια στο ύψος των τοίχων σημαίνοντας τους γυρισμούς της βροχής και της γέννησης του ήλιου και του φεγγαριού.

Οι εκδόσεις βιβλίων πλήθυναν τα τελευταία 10 χρόνια.

Όσοι περνάτε με αδιαφορία έξω από τους ναούς, πηγαίνετε στο έξωτερικό, να καταλάβετε τί θα πη έκκλησία.

Ο Γωάννης Καποδίστριας είναι ο πρώτος Κυβερνήτης της χώρας, ύστερα από την απελευθέρωση. Το έργο του στην Ελλάδα είναι ένα κεφάλαιο αληθινά τεράστιο. Όταν ανέλαβε ο Καποδίστριας δεν υπήρχε Κράτος και ο Κ. δημιούργησε Κράτος: παιδεία, ασφάλεια, γεωργία.

Άγαπητέ κ. διευθυντά,

Αναγκάζομαι ν' απαντήσω στην επιστολή, που σ'αξ έστειλε ο κύριος Κ., γιατί κατάγομαι από όρεινό χωριό και γνωρίζω τα προβλήματα που απασχολούν τους χωρικούς.

Ήταν ένα βράδυ χειμωνιάτικο του 1949, ο ποιητής είχε κέφι πολύ, γελοῦσε, έπινε, έτρωγε και έλεγε ιστορίες.

Δέν είναι πολύ δύσκολο πράγμα να γίνεσαι ευχάριστος στους ανθρώπους που σε τριγουρίζουν ή σε πλησιάζουν, επειδή σε χρειάζονται' το δύσκολο είναι να γίνεσαι δυσάρεστος, όταν πρέπει.

Ξεκίνησαν, μόλις ξημέρωσε. Το πρωί ήταν γκρίζο, κάπως θολό. Σε λίγο, όμως ή μέρα καθάρισε και φάνηκε στον ουρανό ο ήλιος. Το χιόνι, παγωμένο, σκέπαζε το μονοπάτι. Βάδιζαν δύσκολα, γιατί τα πόδια γλιστροῦσαν πάνω στο παγωμένο έδαφος. Άνηφόριζαν στην πλαγιά ενός λόφου, ανάμεσα σε χωράφια έγκαταλειμμένα.

Έτσι, ο πατέρας του τον πήρε στο καΐκι, όταν ήταν 12 χρονῶν. Κι από τότε άρχισε ή ιστορία του στη θάλασσα.

Ένα από τα έγγόνια του, σήμερα, δημοσιεύει την αυτοβιογραφία του και φωτοτυπημένη, μ'αξ την στέλνει απ' το Λονδίνο άγαπητός φίλος.

Ένας από τους πιο γνωστούς στο εξωτερικό Έλληνες καλλιτέχνες, είναι ο γλύπτης Σκλάβος. Τελευταία αγοράστηκε από το Μουσείο της Νέας Υόρκης ένα έργο του.

Τὰ έπιπλα, οί πορσελάνες του παλιού καιρού συγκεντρώνονται και γίνονται εκθέσεις. Επίσης πίνακες ζωγραφικής και σπάνια βιβλία.

Σήμερα είναι του 'Αγίου Δημητρίου' γιορτάζει ή Θεσσαλονίκη που τον έχει πολιοῦχο και πολλές άλλες πόλεις και χωριά της Ελλάδας έχουν για πολιοῦχο τον 'Αγιο Δημήτριο.

Συμπληρώθηκαν έφέτος 150 χρόνια από την ίδρυση της Φιλικής Έταιρείας. Σε μια ρωσική πόλη, το 1814, τρεις Έλληνες, ο Σκουφάς, ο Ξάνθος και ο Τσακάλωφ συνεδρίαζαν νύχτες ολόκληρες και συζητούσαν για την καλύτερη οργάνωση της επανάστασης.

Γεννήθηκε στην Αθήνα πριν από 25 χρόνια. Το 1953 έγινε καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Ήξερε καλά τη νεοελληνική γλώσσα κι έκανε ωραίες μεταφράσεις από τ' αέλληνικά στα αγγλικά. Την τελευταία φορά που τον είδα, είπε, πως θα έρχόταν στην Ελλάδα, για να εργαστούμε μαζί.

* *

Κείμενο 3ο (λέξεις 358)

Έκει επάνω στις προχωρημένες γραμμές οί προφυλακές δεκατίζονταν. Τα κρουπαγήματα έφθαναν σε διπλάσιο αριθμό από τους χτυπημένους της μάχης.

Την περασμένη Τετάρτη πήγαμε να παρακολουθήσουμε μια διάλεξη στο θέατρο της οδού Σταδίου. Έκει συναντήσαμε παλιούς γνώριμους και φίλους και θυμηθήκαμε τὰ παλιά. Η διάλεξη είχε πολὺ ενδιαφέρον.

Δημιουργοῦν επικίνδυνες συνέπειες, για την υγεία τῶν παιδιῶν οί νάυλον σακκουλές με τις οποίες προστατεύονται από τή βροχή.

Τὰ περιοδικά, οί έφημερίδες, οί βιτρίνες τῶν βιβλιοπωλείων και πολλῶν άλλων καταστημάτων, μερικές μέρες πριν από τις αμερικανικές εκλογές, είχαν τις περισσότερες τους σελίδες γεμάτες από διαφημίσεις τῶν προεδρικῶν εκλογῶν.

Πριν κλείσουμε τή σύντομη αὐτή εισαγωγή, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε μια πλάνη. Μερικούς οπαδούς της γλωσσικής αναρχίας, όταν τους ρωτήσης γιατί έβαλαν στο γραπτό τους μια λόγια λέξη, απαντοῦν: "Έτσι λέγεται κι εγὼ γράφω ὅπως μιλοῦμε. Σ' αὐτούς παρατηροῦμε: ὄχι, δὲ λέγεται ἔτσι κάπου—κάπου μπορεί ἔξαιρετικά και χωρίς συνέπεια ν' ἀκουστῆ κι ἔτσι, ἀλλὰ συνήθως, κανονικά, από γραμματισμένους και ἀγράμματος λέγεται ἄλλιως.

Όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος, ο διοικητής του συντάγματος ἐδήλωσε ἀσθένεια και ἀποχώρησε. Οί νεώτεροι ἀξιωματικοί και οί πυροβολητές ζητούσαν από τους διοικητές τῶν ταγμάτων να προχωρήσουν και να καταλάβουν ἐπικαιρες θέσεις στα σύνορα.

Ένας νέος του τόπου μας, παιδί του λαού, επαρχιώτης ή χωρικός, ξεκινάει μια μέρα κυνηγημένος από την ανάγκη, παίρνει τα μάτια του και φεύγει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, για να βρει δουλειά.

Κάποτε ή πειρατεία, στη σκλαβωμένη Ελλάδα, τρομοκρατούσε όλα τα παράλια. Οι άνθρωποι φοβισμένοι έχτιζαν τα σπίτια τους πίσω απ' τα βουνά, σε απόκρημνες πλαγιές, για να μην μπορούν να τα δουν απ' τη θάλασσα οι πειρατές. Οι πειρατές δε γνώριζαν τί θα πη εύσπλαχνία, λήστευαν και σκοτώναν.

Η Έθνική Πινακοθήκη, ύστερα από προσπάθειες και αναβολές 60 χρόνων, αποκτά επί τέλους δικό της μέγαρο. Το μέγαρο της Έθνικής Πινακοθήκης θα χτισθῆ ἀπέναντι απ' το ξενοδοχείο «Χίλτον».

Τί συγκινητικές στιγμές μπροστά στους ψυχρούς υπαλλήλους, πού, σκυμμένοι πάνω στις ζυγαριές και σε κάτι φακούς, δε βλέπουν παρά μόνο αριθμούς. Πρόκειται για τους υπαλλήλους του ένεχυροδανειστηρίου.

Πήρατε ποτέ σας μέρος σε καμιά κρουαζιέρα να δῆτε πώς ταξιδεύουν σήμερα οι άνθρωποι για την ψυχαγωγία τους; Νομίζω, πώς στον τομέα αυτό υπάρχει κάτι, για το οποίο δικαιούται να υπερηφανεύεται ή χώρα μας.

* *

Κείμενο 4ο (λέξεις 139)

Έξήντα χιλιόμετρα στα βορεινά της Πράγας υπάρχει μια μικρή πολιτεία που λέγεται Τερεζίν. Εκεί εγκατέστησαν οι χιτλερικοί, στα 1941, ένα πολιτικό στρατόπεδο Έβραίων. Έστειλαν εκεί οικογένειες δλόκληρες με τα ανήλικα μέλη τους. Έτσι, στο Τερεζίν συγκεντρώθηκαν δεκαπέντε χιλιάδες παιδιά. Ακολούθησαν κι εκείνα την τύχη των γονιών τους. Έξοντώθηκαν με το γνωστό τρόπο. Μονάχα 100 γλίτωσαν. Μέσα σε 4000 σχέδια που βρέθηκαν εκεί, εβδομήντα βρίσκονται τώρα στην Αθήνα.

Σ' ένα στρατόπεδο της Κύπρου, οι άντρες του καρτερούν ώρα την ώρα να τους δοθῆ το σύνθημα, για να ξεκαθαρίσουν μέσα σε λίγες ώρες τις τουρκοφωλιές. Όλα πλέον κι ἐδώ στο γαλανόλευκο χρώμα. Μπροστά μας απλώνεται το γαλάζιο πέλαγος με τους λευκούς κυματισμούς του. Κυματίζει και ή γαλανόλευκη.

Συναντώ στο προεδρικό μέγαρο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Είναι αισιόδοξος για την οριστική έκβαση του αγώνα. Στην κορφή του Πενταδάχτυλου μάχονται οι νέοι της Κύπρου. (*)

* *

Κείμενο 5ο (λέξεις 248)

Φυσική ευγένεια βρίσκουμε στο λαό μας, όπως σε κανένα άλλο λαό, και ή μητέρα του λαού μας, ιδίως ή χωρική, και ακόμα περισσότερο ή νησιώτισσα, που συχνά ούτε να διαβάση δεν ξέρει, είναι ευγενέστερη και καλύτερη από τις γυναίκες

* Στα μικρά κείμενα δε δίνουμε το όνομα του συγγραφέα, στα μεγαλύτερα, όπως τα παρακάτω, δίνουμε το συγγραφέα.

τῆς ἴδιας τάξης τῶν ἄλλων φυλῶν. Τὰ εὐγενικά αἰσθήματα πού ἔχει ἀπὸ τῆ φύση ξέρει καὶ τὰ μεταδίδει στὸ παιδί της· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνατροφή αὐτὴ πού τοῦ δίνει εἶναι ἀπλοϊκὴ σὰν ἐκεῖνη.

Ὅσο ἀνεβαίνουμε ὁμῶς στὰ λεγόμενα ψηλότερα κοινωνικά στρώματα τόσο ἡ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν γίνεται πολυπλοκώτερη κι ἐκεῖ βλέπουμε τὴν ἀνεπάρκεια τῆς ἀνατροφῆς τῆς ἑλληνίδας μητέρας. Μὲ τὴ δῆθεν εὐρωπαϊκὴ μόρφωση πού λαβαίνουμε, μισερὴ καὶ κακοχωνεμένη, κουτσομαθημένη ἀπὸ νταντάδες καὶ δασκάλες ξένες, πού εἶναι οἱ ἴδιες ἀμόρφωτες καὶ ἀνίκανες νὰ ἐννοήσουν τὸν τόπο μας καὶ νὰ διακρίνουν ποιὲς ἀπὸ τίς συνήθειές τους ἐφαρμόζονται σὲ μᾶς καὶ ποιὲς προσκρούουν στὸ δικό μας πολιτισμό, παλαιότερο ἀπὸ τὸ δικό τους καὶ βαθύτερο, ἀκόμα καὶ ὅταν εἶναι ἀφανέρωτος σὲ κείνους πού δὲν ξέρουν νὰ τὸν δοῦν, ἀναθρεμμένες λέγω, ἀπὸ ξένες νταντάδες, χάνουμε τὰ φυσικά μας προτερήματα καὶ μόνο ἐλαττώματα ἀποκτοῦμε. Οἱ ἀπαιτήσεις μεγαλώνουν μὲ τίς ξένες γλῶσσες, τὰ πιάνια καὶ τὰ γράμματα πού δῆθεν μάθαμε, μὲ τὸ πασάλειμμα τὸ εὐρωπαϊκὸ πού πήραμε· μὰ οἱ περισσότερες οὔτε νὰ σκεφθοῦμε ξέρουμε οὔτε νὰ κρίνουμε.

Μιλοῦμε Γαλλικά, Ἀγγλικά ἢ Γερμανικά ἀναμεταξύ μας γιὰ νὰ δείξουμε, πὼς εἴμαστε ἐξευρωπαϊσμένες, διαβάζουμε τὰ τελευταῖα ρομάντζα καὶ τρέχουμε στὰ Παρίσια, ὅπου παρακολουθοῦμε, τὰ θεάτρα γιὰ νὰ εἴμαστε ἐνήμερες τῆς πνευματικῆς κινήσεως. Ἡ ψυχὴ μας ὁμῶς ἔμεινε ἀμόρφωτη. (Πην. Δέλτα)

* * *

Κείμενο 6ο (λέξεις 239)

Ἄν τὸ φυσικὸ μπορούσε ποτὲ νὰ δώση τὴν παραμικρὴ ἰδέα τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς, νὰ ζωγραφίσῃ τὴν ἀπροσμέτρητη δυνάμη της, αὐτὸ δὲν ἦταν σίγουρα τὸ δικό του φυσικό. Ἄνάστημα μέτριο, κορμὶ κανονικό, συμμετρικό, λιγνὸ, σβέλτο, χωρὶς τίποτε τὸ ἐξαιρετικό. Ἐμπρὸς σὲ ἄλλους κλέφτες θὰ φρανόταν νάνος. Ἡ μορφὴ του σουρωμένη, ξεροψημένη, ἔδειχνε ἀκόμη πιὸ ἀδύνατη μέσα στὰ μακριὰ μαλλιά του, πού κυμάτιζαν στοὺς ὤμους. Τὸ μέτωπό του, ψηλὸ καὶ στερεό, αὐλάκωναν δυὸ τρεῖς βαθιὲς ρυτίδες. Ἡ μύτη του κάπως χοντρή, μεγαλούτσικη, ἐλαφρὰ γυριστή. Δυὸ μεγάλες γραμμές, ἀπάνω ἀπὸ τὸ δασύ μουστάκι, κατέβαιναν ἀπὸ τὴν ἄκρη τῶν ρουθουνιῶν κι ἔζωναν μ' ἓνα μισοφέγγαρο τὸ πλατὺ παχὺ στόμα του. Ἐνα δόντι καβαλίκευε λιγάκι τὸ κάτω χεῖλος πού δὲν ἔσμιγε ἐντελῶς μὲ τὸ ἀπάνω, τὸ σαγόνι του ἄρχιζε μὲ ἄδρὴ γραμμὴ, ἔσβηνε ὁμῶς πιὸ κάτω ἀπαλά. Δὲν εἶχε μεγάλα μάτια. Κάτω ἀπὸ πυκνὰ φρύδια, μέσα στὶς βαθιὲς κόχες του, φαίνονταν μάλιστα μικρότερα πολὺ ἀπ' ὅσο ἦταν πραγματικά.

Ἡ ἔκφρασή τους στεκόταν ὅλη στὴ ματιὰ του. Ἡσυχὴ, ἄμεση, ἄτρομη, χωνόταν ὁλόισια σὰ μύτη ἀτσαλιού στὸ εἶναι τῶν ἄλλων. Ἦταν κοντολογίς μορφὴ χαρακτηριστικὴ, μὰ ὄχι φωναχτή. Καὶ ἀυστηρὴ χωρὶς νὰ εἶναι ἄγρια. Κάτι, πού θὰ μπορούσε νὰ ξαφνιάσῃ στὸ τραχὺ πρόσωπο δὲν ἦταν οὔτε μύτες, οὔτε στόματα, οὔτε μῆλα πεταγμένα καὶ βαθουλώματα, μὰ ἓνας ἀέρας γεμάτος χριστιανικὴ ἐγκαρτέρηση, βαθιὰ καλοσύνη κι ἀνθρωπιά, μιὰ γλύκα σὰν ἀσκητῆς, πού δὲν ἤξερες τί γυρεύει σ' ἓναν πρωτοκλέφτη, πού εἶχε σπείρει μὲ ἀνοιχτὰ τὰ χέρια τόσες φορὲς τὸ θάνατο. (Σπ. Μελά)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1^{ος}

Τ Α Ξ Η Σ Τ' .
 Συνοπτικός πίνακας επίδοσης τών μαθητών
 ΔΟΚΙΜΙΟ 1 ΔΟΚΙΜΙΟ 2

α / α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμοῦ	α / α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμοῦ
1	Ε. Π.	36	11	1	Ε. Π.	87	40
2	Α. Ρ.	43	9	2	Α. Ρ.	73	21
3	Β. Φ.	23	1	3	Β. Φ.	44	16
4	Β. Φ.	23	7	4	Β. Φ.	42	13
5	Δ. Μ.	60	13	5	Δ. Μ.	141	38
6	Σ. Μ.	42	18	6	Σ. Μ.		
7	Μ. Σ.	19	10	7	Μ. Σ.	33	14
8	Α. Χ.	9	2	8	Α. Χ.	40	9
9	Μ. Π.	9	3	9	Μ. Π.	24	6
10	Α. Χ.	1		10	Α. Χ.	2	1
11	Ε. Φ.	68	16	11	Ε. Φ.	137	35
12	Μ. Π.	60	28	12	Μ. Π.	82	39
13	Δ. Ξ.	21	5	13	Δ. Ξ.	30	7
14	Α. Χ.	8	3	14	Α. Χ.	18	6
15	Χ. Τ.	18	6	15	Χ. Τ.	24	12
16	Ρ. Σ.	12	5	16	Ρ. Σ.	29	10
17	Δ. Μ.	30	10	17	Δ. Μ.	46	19
18	Ρ. Τ.	26	4	18	Ρ. Τ.		
19	Ε. Σ.	28	12	19	Ε. Σ.	49	16
20	Ε. Τ.	13	3	20	Ε. Τ.	39	16
21	Β. Χ.	8	2	21	Β. Χ.	10	5
22	Α. Σ.	60	23	22	Α. Σ.	85	31
23	Γ. Μ.	27	8	23	Γ. Μ.	27	10
24	Γ. Τ.	55	9	24	Γ. Τ.	125	44
25	Γ. Π.	36	6	25	Γ. Π.	69	19
26	Γ. Σ.	21	4	26	Γ. Σ.	28	5
27	Γ. Σ.	40	12	27	Γ. Σ.	49	19
28	Τ. Π.	41	2	28	Τ. Π.	87	33
29	Α. Υ.	78	26	29	Α. Υ.		
30	Β. Φ.	19	5	30	Β. Φ.	30	4
31	Ι. Χ.	24	8	31	Ι. Χ.	26	6
32	Δ. Μ.	27	9	32	Δ. Μ.	71	22
33	Δ. Τ.	19	7	33	Δ. Τ.	28	16
34	Μ. Μ.	0	0	34	Μ. Μ.	0	0
35	Δ. Φ.	12	6	35	Δ. Φ.	19	12
36	Ι. Μ.	12	7	36	Ι. Μ.	17	8
37	Π. Μ.	21	11	37	Π. Μ.	62	26
38	Α. Μ.	13	5	38	Α. Μ.	30	6
39	Χ. Κ.			39	Χ. Κ.	21	7
40	Α. Σ.			40	Α. Σ.	51	13
41	Α. Φ.			41	Α. Φ.	19	7
		1062	316			1794	611

Ἀναλογία τονικῶν

29,5%

34,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2ος

Τ Α Ξ Η Σ Τ'.

Συνοπτικός πίνακας επίδοσης των μαθητών
ΔΟΚΙΜΙΟ 3 ΔΟΚΙΜΙΟ 4

α/α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμού	α/α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμού
1	Ε. Π.	60	22	1	Ε. Π.	14	7
2	Α. Ρ.	57	19	2	Α. Φ.	15	7
3	Β. Φ.	40	5	3	Β. Φ.	8	3
4	Β. Φ.	25	8	4	Β. Φ.	12	4
5	Δ. Μ.	93	22	5	Δ. Μ.		
6	Σ. Μ.			6	Σ. Μ.		
7	Μ. Σ.	51	23	7	Μ. Σ.	16	11
8	Α. Χ.	30	4	8	Α. Χ.	8	1
9	Μ. Π.	19	6	9	Μ. Π.		
10	Α. Χ.	0	0	10	Α. Χ.	0	0
11	Ε. Φ.	103	15	11	Ε. Φ.		
12	Μ. Π.	68	20	12	Μ. Π.	24	11
13	Δ. Ξ.	29	4	13	Δ. Ξ.	12	6
14	Α. Χ.	7	2	14	Α. Χ.	6	3
15	Χ. Τ.	16	6	15	Χ. Τ.	7	5
16	Ρ. Σ.	21	8	16	Ρ. Σ.		
17	Δ. Μ.	45	14	17	Δ. Μ.	10	6
18	Ρ. Τ.	60	10	18	Ρ. Τ.	11	5
19	Ε. Σ.	42	14	19	Ε. Σ.	17	7
20	Ε. Τ.	27	4	20	Ε. Τ.		
21	Β. Χ.	7	2	21	Β. Χ.	2	1
22	Α. Σ.	69	20	22	Α. Σ.	13	6
23	Γ. Μ.	32	6	23	Γ. Μ.		
24	Γ. Τ.			24	Γ. Τ.		
25	Γ. Π.	55	11	25	Γ. Π.		
26	Γ. Σ.	21	3	26	Γ. Σ.	6	3
27	Γ. Σ.	46	10	27	Γ. Σ.	11	8
28	Τ. Π.	69	12	28	Τ. Π.		
29	Α. Υ.	94	39	29	Α. Υ.		
30	Β. Φ.	21	3	30	Β. Φ.	12	2
31	Ι. Χ.	23	5	31	Ι. Χ.	13	6
32	Δ. Μ.	48	8	32	Δ. Μ.	13	8
33	Δ. Τ.			33	Δ. Τ.	8	7
34	Μ. Μ.	2	0	34	Μ. Μ.	0	0
35	Δ. Φ.	11	4	35	Δ. Φ.		
36	Ι. Μ.	7	2	36	Ι. Μ.	6	6
37	Π. Μ.	51	24	37	Π. Μ.		
38	Α. Μ.	21	4	38	Α. Μ.	8	5
39	Χ. Κ.	6	0	39	Χ. Κ.	2	1
40	Α. Σ.	48	16	40	Α. Σ.	20	4
41	Α. Φ.	15	4	41	Α. Φ.		

1439 353

274 133

*Αναλογία τονικῶν

24,5%

48,5%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3ος

Τ Α Ξ Η Σ Τ'.

Συνοπτικός πίνακας επίδοσης τῶν μαθητῶν

ΔΟΚΙΜΙΟ 5

ΔΟΚΙΜΙΟ 6

α/α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμού	α/α	Όνοματεπών.	Λάθη ὀρθογραφ.	Λάθη τονισμού
1	Ε. Π.	39	11	1	Ε. Π.	26	12
2	Α. Ρ.			2	Α. Ρ.	29	9
3	Β. Φ.	21	5	3	Β. Φ.	16	5
4	Β. Φ.	22	5	4	Β. Φ.	18	5
5	Δ. Μ.			5	Δ. Μ.	63	18
6	Σ. Μ.	48	12	6	Σ. Μ.		
7	Μ. Σ.	25	8	7	Μ. Σ.		
8	Α. Χ.			8	Α. Χ.	10	2
9	Μ. Π.	11	3	9	Μ. Π.	12	6
10	Α. Χ.	9	0	10	Α. Χ.	7	4
11	Ε. Φ.	59	14	11	Ε. Φ.	71	21
12	Μ. Π.	43	10	12	Μ. Π.	39	18
13	Δ. Ζ.	13	5	13	Δ. Ζ.	17	5
14	Α. Χ.	8	2	14	Α. Χ.	6	2
15	Χ. Τ.	12	3	15	Χ. Τ.		
16	Ρ. Σ.	18	6	16	Ρ. Σ.		
17	Δ. Μ.	26	8	17	Δ. Μ.		
18	Ρ. Τ.	27	7	18	Ρ. Τ.	23	5
19	Ε. Σ.	25	8	19	Ε. Σ.	23	6
20	Ε. Τ.	35	8	20	Ε. Τ.		
21	Β. Χ.	10	4	21	Β. Χ.	12	7
22	Α. Σ.	53	16	22	Α. Σ.	37	11
23	Γ. Μ.	22	7	23	Γ. Μ.		
24	Γ. Τ.			24	Γ. Τ.		
25	Γ. Π.	36	8	25	Γ. Π.		
26	Γ. Σ.	19	7	26	Γ. Σ.	19	7
27	Γ. Σ.			27	Γ. Σ.	16	5
28	Τ. Π.	33	6	28	Τ. Π.		
29	Α. Υ.	63	14	29	Α. Υ.	71	25
30	Β. Φ.			30	Β. Φ.	15	7
31	Ι. Χ.	21	6	31	Ι. Χ.	23	10
32	Δ. Μ.			32	Δ. Μ.	36	12
33	Δ. Τ.			33	Δ. Τ.	10	6
34	Μ, Μ.	4	1	34	Μ, Μ.	5	2
35	Δ. Φ.	11	3	35	Δ. Φ.		
36	Ι. Μ.			36	Ι. Μ.	4	2
37	Π. Μ.			37	Π. Μ.		
38	Α. Μ.	32	10	38	Α. Μ.	11	4
39	Χ. Κ.	12	4	39	Χ. Κ.	8	4
40	Α. Σ.	41	6	40	Α. Σ.	28	10
41	Α. Φ.	14	5	41	Α. Φ.	21	8

*Αναλογία τονικῶν 727 213

29,3%

676 263

38,9%

Μέσος ὀρος : Λάθη τονισμού τὸ 31,6% τῶν ὀρθογραφικῶν (περίπου τὸ 1/3)
 *Ἐπὶ 5972 ὀρθ. λαθῶν τὰ 1889 εἶναι λάθη τονισμού.

I. Λάθη τονισμού — Συχνότητα

α/α	Λάθη τονισμού	Συχνότητα	α/α	Λάθη τονισμού	Συχνότητα
1	τελευταία	59	19	ώρες	11
	τελευταία		20	δώρων	11
2	πώς και πώς	42	21	τοιχών	11
3	τουῆαυτοῦ του	29	22	έβδομηντα	10
4	γλώσσα	23	23	σφαίρα	10
5	πράγμα	18	24	Ἀθήνα	9
6	ἴδρυση	18	25	ώραίες	9
6	ἐταιρεία	18	26	ἀπλοϊκή	9
8	ἀγώνα	17	27	ὀριστική	9
9	ὑπῆρχαν	17	28	βιβλιπωλείων	9
10	δῆθεν	16	29	ὄπαδους	9
11	ἐορτές	16	30	τῆς ὁδοῦ	9
12	σακούλες	16	31	χώρα	9
13	αἰώνα	16	32	ἀποκτᾶ	9
14	γεμάτες	16	33	προσκρούουν	8
15	Μουσείου	16	34	οὔτε	8
16	ὄρεινῶ	16	35	γλιστροῦσαν	6
17	χώρες	12	36	ἱστορίες	6
18	ἐξήντα	12	37	ἐορτές	6
			38	εἴμαστε	6

II. Λάθη κατά περιπτώσεις

α/α	Αιτιολογία
1	τελευταία τελευταία Δυσκολία στὴ διάκριση θηλυκοῦ καὶ οὐδετέρου
2	πὼς καὶ πὼς Δυσκολεύονται νὰ διακρίνουν τὸ ἐρωτηματικὸ καὶ ἀναφορικὸ «πὼς»
3	γλώσσα καὶ πράγμα Τὰ ἔχουν συναντήσει μὲ περισπωμένη
4	αἰώνα καὶ ἀγώνα Σύγχυση ποῦ, προέρχεται ἀπὸ τὴ διδασκαλία τῆς καθαρεύουσας
5	Χῶρες καὶ ὥρες Ἄδικαιολόγητα λάθη, μιά ποῦ ὁ τονισμὸς τους στηρίζεται σὲ βασικὸ κανόνα
6	δώρων καὶ τοίχων Ἄδικαιολόγητα λάθη (βασ.κὸς κανόνας τονισμού)
7	ἐξήντα καὶ ἐβδομηντα Τὰ ἔχουν συναντήσει μὲ περισπωμένη

(Σειρά δυσκολίας και αριθμός μαθητών που τις έγραψαν λάθος)

ἀπόκρημνες	30	κοινωνικές	14	νιώθουν	10
ἔλλειψη	28	διευθυντής	14	γραμματισμένους	10
τελευταία	28	ἔξήγτα	14	ἀγράμματος	10
ἐνεχυροδανειστήριο	28	νησιώτισσα	14	ὕγεια	10
τοῦ ἑαυτοῦ μου	28	ἐλαττώματα	14	ὄπαδοί	10
ἀναγγέλλουν	28	πολυπλοκώτερη	14	ἔχει σπείρει	9
φωτοτυπημένη	27	ἀγώνα	13	Φιλικῆς	9
ἐγκαταλειμμένο	26	πασάλειμμα	13	Ἰθάκη	9
συνομήλικους	25	προτερήματα	13	Ἰσθμίου	9
κηρύχθηκε	25	φωτεινές	13	σχότιναν	9
γλώσσα	24	προπαντός	13	λήστευαν	9
Λονδίνο	24	μεγαλοπρεπεῖς	13	ἀλλιῶς	9
πράγμα	24	παίρνω	13	κλείσουμε	9
σημαίνοντας	24	αἰώνα	13	ὕπαλλήλους	9
Ἰδρυση	23	ἤξερε	13	ψυχαγωγία	9
θρυμματίζει	22	γλιστροῦσαν	7	ἐννοήσουν	9
πολιοῦχο	22	πρόκειται	13	ἀνεπάρκεια	9
τῶν διδλατοπλείων	22	ἔξοντώθηκαν	12	ὀριστική	9
προχωρημένες	22	ἀπαιτήσεις	12	ἐπινοοῦν	9
εἶχαν κατακλύσει	22	ἀπλοϊκή	12	πυροβόλων	8
συνείδηση	22	ὑπερπηδῆση	12	σφαίρα	8
ἐπιδιώκω	22	συγκεντρώνομαι	12	ἀδελφεῖς	8
ἡγεμόνες	20	συζητοῦσαν	12	παλιούς	8
ὀργάνωση	20	εὐγένεια	11	ἐπανάστασης	8
κατάγομαι	19	διάλεξη	11	ὄλων	8
ὄρεινὸ	19	θυμηθήκαμε	11	φαινόταν	8
ὀχύρωναν	19	συνέπειες	11	φαίνονταν	8
συγκινητικές	18	διοικητής	11	κοντολογίς	8
καλλιτέχνες	18	χτυπημένους	11	συμμετρικὸ	8
Μουσείου	18	διπλάσιο	11	τοῦ μεγαλείου	8
διαφημίσεις	17	εὐσπλαχνία	11	κεφάλαιο	8
δικαιοῦται	17	ξημέρωσαν	11	εἶδα	7
φαίνεται	17	πλήθυναν	11	ζωγραφικῆς	7
δημιούργησε	16	ἀπλώνεται	10	παρατηροῦμε	7
παιδεία	16	ἔκβαση	10	παίρνει	7
ὑπερηφανεύεται	16	εἶχε δοθῆ	10	δεκατίζονταν	7
σχυμμένοι	16	ἑβδομήντα	10	ἐπίκαιρες	7
δημιουργοῦν	15	μόρφωση	10	τρύπησε	7
τελευταία	15	ἀμόρφωτες	10	χρειάζεται	7
πώληση	15	ξεριζωμένες	10	ὀνομαστικές	7
θυμᾶμαι	15	συγγραφέα	10	αἰσθήματα	7
ἀναγκάζομαι	15	συναντήσεις	10	συνήθειες	7
ἔξαιρετικά	14	συζητήσαμε	10	μάχονται	7
τῆς γέννησης	14	ἐντύπωση	10	αἰσιόδοξος	7
δημοσιεύει	14	γὰ σκέπτονται	10	γλίτωσαν	7
διοργάνωση	14	δῶρων	10	γονιῶν	7

δείξουμε	7	ἀπροσμέτρητη	5	ἐνήμερες	5
λαβαίνουμε	7	ἀπαλά	5	κυματισμούς	5
παρατηρῶ	7	ξεροψημένη	5	λέγεται	4
ώραῖες	7	χωνόταν	5	ἀνήλικα	4
προσπάθειες	6	ὀλοῖσια	5	συγκεντρώθηκαν	4
κυνηγημένος	6	πρωτοκλέφτης	5	πολιτεία	4
ῶμους	6	λιγνὸ	5	ἐκεῖνα	4
ῆσυχη	6	καλοσύνη	5	οἰκογένειες	4
ἔσμιγε	6	χεῖλος	5	συναντῶ	3
ἔσθηγε	6	εὐχάριστος	5	ὕπάρχει	2
ἐξαιρετικό	5	παλιῶ	5	ἔστειλε	3
		πλοῖα	5	φωναχτή	3

ΑΝΑΛΥΣΗ

1) Οἱ ἐπιπτώσεις τῆς διγλωσσίας εἶναι ὀλοφάνερες στὴν ὀρθογραφική ἀπόδοση τῶν παιδιῶν. Γράφουν μὲ περισπωμένη τὴ λέξη γλώσσα, Λονδίνο, πράγμα κ.ἄ., γιατί ἔτσι τὶς συναντοῦσαν ὡς προχτές, στὸ ἀναγνωστικό τους.

2) Τὶς καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων, τὶς θάζουν μὲ ι γιατί ἔτσι συνήθισαν νὰ τὶς βλέπουν καὶ στὰ κείμενα τῆς Δημοτικῆς ἀκόμη. (ἢ κυβέρνησι - ἢ ἔλλειψι).

4) Ὁ πίνακας εἶναι πολὺ διαφωτιστικός, γιατί, μᾶς βοηθεῖ νὰ ἐπιμείνουμε στὴν ἐκμάθηση 176 λέξεων, ποὺ οἱ περισσότερες μποροῦν νὰ χαρακτηριστοῦν βασικές, χρήσιμες γιὰ μιὰ στοιχειώδη συνεννόηση.

4) Ὁ πίνακας τῶν δύσκολων λέξεων, μᾶς διευκολύνει νὰ γνωρίσουμε τὶς λέξεις ποὺ τὰ παιδιά θεωροῦν δύσκολες. Συχνὰ εἶναι κάτι ποὺ δὲν τὸ ξέρουν οἱ δασκάλοι στὰ σίγουρα. Ἄν τοὺς δείξεις ἕνα πίνακα δύσκολων λέξεων καὶ ζητήσεις νὰ τὶς θάλουν κατὰ σειρά δυσκολίας, δὲ θὰ πλησιάσουν τὸ πραγματικό.

5) Μεγαλύτερη δυσκολία συναντοῦν οἱ μαθητὲς στὶς λέξεις ποὺ ἔχουν λόγια προέλευση.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

α) Ἡ διγλωσσία ἀποτελεῖ τροχοπέδη στὴν ἐκπαίδευση. Οἱ δυὸ γλωσσικὲς μορφὲς μὲ τὴν πολυτυπία τους, γιὰ πολλὰ χρόνια, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ θολώνουν τὸ γλωσσικὸ αἶσθημα τῶν μαθητῶν. Συγκεκριμένα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὀρθογραφικὰ λάθη καὶ ἰδιαίτερα τὰ λάθη τονισμοῦ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολυχρονης διγλωσσικῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἀψυχολόγητης προσπάθειας συμπλησιασμοῦ τῶν δυὸ γλωσσικῶν μορφῶν

β) Μὲ τὴν ἐνιαία γλώσσα ποὺ ἐξασφαλίζουμε τώρα στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο — ἀναγνωστικά, βοηθητικὰ βιβλία, διδασκαλία μιᾶς Γραμματικῆς — θὰ συνηθίσει τὸ μάτι τοῦ παιδιοῦ στὸν ἕνα τύπο, καὶ θὰ μπορέσει ἔτσι νὰ ξεπεράσει πολλὰ ἀπὸ τὶς δυσκολίες τῆς ὀρθογραφίας μας.

Γιὰ παράδειγμα: πάρε τὸν τονικὸ κανόνα: Τὸ α, ι, υ στὴν παρολήγουσα τῶν ὀνομάτων λογαριάζεται βραχύχρονο καὶ θὰ καταλάβεις πόσο ἀπλοποιοῦνται τὰ πράγματα, μὲ τὴν ἐφαρμογή του στὸν τονισμό.

γ) Είναι, βέβαια, γνωστό, πώς με την άπλοποίηση του τονικού συστήματος που προτείνουμε παρακάτω δέν τελειώνουν οί δυσκολίες τής ὀρθογραφίας, περιορίζονται ὅμως αίσθητά.

δ) Θά χρειαστεί νά ἀναθεωρήσουμε τή μέθοδο ἢ τίς μεθόδους γλωσσικής διδασκαλίας — εἰδικά τή μέθοδο διδασκαλίας τής Γραμματικής καί Ὀρθογραφίας. Ἐνδεικτικά σημειώνουμε τήν καθιέρωση τοῦ βασικοῦ ὀρθογραφικοῦ λεξιλογίου καί τή μέθοδο διδασκαλίας πού ἀναπτύξαμε στά κείμενα πού προηγήθηκαν. (Γιά περισσότερα, κοίταξε ἄρθρο μου: «Παιδεία καί ζωή» τεύχη 76, 77, τοῦ 1959 καί «Παιδαγωγική καί ψυχολογική Ἐπιθεώρησις», τεύχη 3, 4, 5 τοῦ 1963).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ἀπό τά ἀποτελέσματα τοῦ διδακτικοῦ πειραματισμοῦ, μπορούμε νά θγάλουμε, μέ σιγουριά, τά παρακάτω συμπεράσματα:

1) Σέ κείμενα 1746 λέξεων, ὀρθογραφικά λάθη 5972. Ἀπό τά 5972 ὀρθογραφικά λάθη, τά 1889 εἶναι λάθη τονισμοῦ. Αὐτό σημαίνει πώς τὸ 1)3 περίπου ἀπό τά ὀρθογραφικά λάθη, εἶναι λάθη τονισμοῦ.

2) «Ἀφοῦ γράφουμε γιά ν' ἀποτυπώσουμε ὅσο πιστότερα μπορούμε ὅσα λέμε, καλύτερη ὀρθογραφία θά εἶναι ἐκείνη πού μέ τὸν ἀπλούστερο τρόπο — μέ ὅλα τ' ἀναγκαῖα, ὄχι ὅμως καί μέ περιττά σημάδια — μάς βοηθεῖ νά πετύχουμε τὸ σκοπὸ αὐτό». (1) Τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ τὸ παίρνουμε ἀποκλειστικά καί μόνο γιά νά τονίσουμε τήν ἀνάγκη τής ἀπλοποίησης τοῦ τονικοῦ συστήματος.

3) Ἄν προχωρήσουμε στήν ἀπλοποίηση τοῦ τονικοῦ συστήματος τότε τὸ κέρδος θά εἶναι πολὺ μεγάλο ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀλλαγὴ, α) ἐξοικονομοῦνται πάνω ἀπὸ 80 ὥρες σχολικῆς ἐργασίας κάθε χρόνο* τὸ 1)3 τοῦ σχολικοῦ χρόνου, τὸ δίνουμε γιά τή γλωσσική διδασκαλία. Μπορεῖ ὁ ἐξοικονομούμενος χρόνος νά δοθεῖ γιά πρώτη φορά, σὲ τομεῖς δημιουργικούς, γιά τή σωστὴ σύνταξη καί τή σωστὴ ἔκφραση τοῦ μαθητῆ, πού εἶναι ἕνας τομέας ὀλότελα παραμελημένος.

4) Γιά λόγους ψυχολογικούς. Τά παιδιά θά λυτρωθοῦν, ἀπὸ τὸ ἄγχος τής «ἀνορθογραφίας» πού τὰ κατέχει ἀπὸ τὴν πρώτη τάξη ὡς τὴν τελευταία. Καί ἔτσι, θά μπορέσουν νά ἐκφράσουν πιὸ ἄμεσα τὸν ἑαυτὸ τους καί περισσότερο ἀληθινά. Μὲ τὴν ἀποδέσμευση τής ἐκφραστικῆς τους δύνάμης, θά δραστηριοποιηθεῖ ἡ νοημοσύνη τους καί θά βελτιωθεῖ ἡ σχολικὴ τους ἀπόδοση.

5) Μὲ τὴν ἀπλοποίηση τοῦ τονικοῦ συστήματος, περιορίζονται τὰ ὀρθογραφικά λάθη καί ἡ διδασκαλία τής Γραμματικῆς καί τής ὀρθογραφίας γίνεται πιὸ ἀποτελεσματικὴ.

6) Ἡ Γραμματικὴ παίρνει τὴ σωστὴ θέση στὸ σχολικὸ πρόγραμμα. Ἀπὸ θεραπαινίδα τής ὀρθογραφίας γίνεται δάσκαλος τής σωστῆς καί λογικῆς ἔκφρασης, καί εἰλικρινῆς βοηθὸς στὴ δημιουργία τοῦ γλωσσικοῦ ὕφους τοῦ παιδιοῦ.

1. Μανόλη Τριανταφυλλίδη : «Ἡ ὀρθογραφία μας» 1913.

* Ὑπολογίσαμε ὅτι 200—220 ὥρες διδασκαλίας, κάθε χρόνο, πηγαίνουν στὸ γλωσσικὸ μάθημα—Γραμματικὴ—Ἐκθέσεις—Ὀρθογραφία. Ἀπ' αὐτὲς τίς ὥρες πάνω ἀπὸ 1/3, πηγαίνει στοὺς κανόνες τονισμοῦ καί στήν ὀρθογραφικὴ ἀσκηση γιά τὸ σωστὸ τονισμό τῶν λέξεων.

